

Adolescența în stare brută

Era mai mult decât un roman autobiografic. Voiam să fie în același timp un document exemplar al adolescenței. Îmi propusesem să nu inventez nimic, nici să nu înfrumusețez – și cred că m-am ținut de cuvânt.

Victoria, Piotr Krivonogov

Chiar scrisorile de dragoste ale fetelor erau autentice; transcriesem pur și simplu câteva din scrisorile primite de Dinu Sighireanu. Capitolele în care descriam societatea noastră „Muza”, petrecerile la prieteni, dificultățile cu Papadopol și Banciu erau alcătuite urmând îndeaproape *Jurnalul* și, uneori, transcriind pasaje întregi. Țineam cu orice preț ca dialogurile să fie „autentice”, ca fiecare personaj să folosească exclusiv vocabularul lui specific. Valoarea pe care o acordam eu *Romanului adolescentului miop* era în primul rând documentară. Îmi spuneam că pentru întâia oară un adolescent scria despre adolescență și scria întemeiat pe „documente”.

Când, câțiva ani după aceea, au început să apară în *Viața românească* fragmente din al doilea volum *La Medeleni*, am simțit că nu mă înșelasem. Adolescenții lui Ionel Teodoreanu nu erau cei pe care îi cunoscusem eu. Aparțineau unei alte lumi, care mă

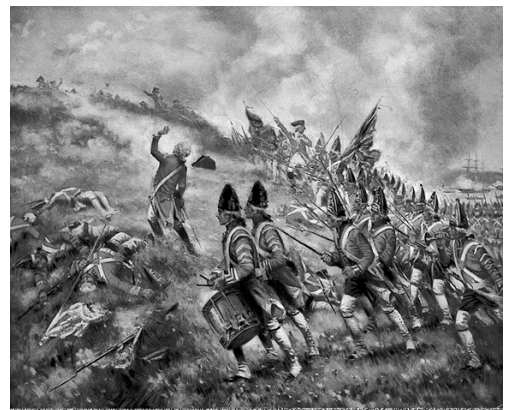
fermea și mă înduioșa totodată, dar pe care o simțeam definitiv depășită. Adolescenții mei erau într-adevăr de-atunci și de-acolo, din Bucureștii primilor ani de după război, anii jazzului și ai lui La Garçonne. În afară de inevitabila autoflatare (căci scriam și ca să mă răzbum), romanul era cât se poate de „realist”.

Nu mă sfiam să închin un lung capitol descoperirilor mele erotice, și aproape tot ce credeam eu și colegii mei despre sex, dragoste, Dumnezeu, sensul existenței și toate celelalte probleme care ne frământau se afla notat acolo, fără fard, aproape în stare brută.

Asta era, de altfel, marea mea ambiție: să arăt că noi, adolescenții de atunci, nu eram asemenea fantoșelor pe care le întâlnisem sporadic în literatură; eram treji spiritualicește și trupește, dar lumea în care ne-ar fi plăcut să intrăm nu mai era

lumea părinților noștri. Voiam altceva, visam la altceva – deși singurul care părea a ști ceva precis despre acel „altceva” era autorul romanului.

Subiectul era destul de simplu: un elev al Liceului „Spiru Haret” scria despre el și despre colegii, prietenii și profesorii lui. Cei care mă cunoșteau ghiceau de la început că liceanul eram eu, pentru că vorbeam despre mansardă, despre insectar, despre cărțile care-mi plăceau, despre speranțele mele de a ajunge într-o zi savant, pianist sau scriitor. Erau capitole fără legătură între ele: despre melancoliile care mă copleșeau câteodată în amurg (bunăoară, când priveam de la ferestraica mansardei strada pustie sau auzeam, duminicile, cântecul depărtat al vreunei servitoare); despre orele de germană și tot ce mi trecea prin minte ascultându-l pe Papadopol explicându-ne *Die Räuber*; despre societatea noastră

Bătălia de la Bunker Hill, Edward Percy Moran

„Muza” și despre atâtea fete care-mi plăceau și mă intimidau totodată. Dar mai ales pagini nenumărate de mărturisiri: ce-aș fi vrut să fiu, ce mi-ar fi plăcut să fac; analize nesfârșite ale stărilor mele sufletești (de exaltare, de indiferență, de oboseală, detașare etc.), portretele prietenilor mei, subiecte de nuvele și romane pe care îmi propuneam să le scriu și cu ale căror personaje îmi plăcea să stau de vorbă (cred că închinam capitol întreg convorbirilor cu Nonora, personajul unei nuvele pe care nu izbuteam s-o termin, pentru că își schimba subiectul pe măsură ce o scriam).

Și totuși, din capitolele acelea desperecheate și scrise în stiluri diferite (unele lirice și de o teribilă tristețe, altele aproape umoristice, altele aspre, vehemente), se deslușea repede „subiectul”; un adolescent care simte cum depășise adolescența, e sfâșiat de melancolie că epoca aceasta (care, i se părea, ar fi putut fi plină de beatitudine) se duce și, totodată, e nerăbdător să se vadă cât mai repede eliberat de ea, ca să-și poată începe „adevărata viață”. Toată cartea e străbătută de o curioasă ambivalență: autorul insistă de câte ori poate că adolescența e un moment esențial; că această adolescență – a lui, a prietenilor lui – constituie un fenomen spiritual nou, nemaîntâlnit până atunci, și, ca atare, meritând să fie prelungit, ca să poată fi corect analizat și interpretat; iar, pe de altă parte, se arată exasperat de dificultățile adolescenței, în primul rând de melancoliile, regretele și timiditățile care i se părea că o alcătuiesc.

Dar, în afară de toate acestea, ce supapă de siguranță a fost pentru mine, cel de atunci, acest roman! Mai bine chiar decât în *Jurnal* (căci speram că voi putea publica romanul), mă descărcam, scriindu-l, de toate eșecurile și umilințele. De ani de zile, mă prezentam cu

regularitate la concursurile „Tinerimii române” și nu dobândisem nici măcar o mențiune. Îmi amintesc de concursul din clasa a VI-a.

Bătălia de la Arcole, Antoine-Jean Gros

Nu mai știu ce subiect ni se dăduse, dar scrisesem atât de „inspirat” și, recitind manuscrisul, am fost atât de entuziasmat, încât nu mă îndoiam că voi obține „Premiul I cu cunună”. N-am vrut să cred când nu mi-am găsit numele pe lista premianților din liceul nostru. Eram sigur că la mijloc e o eroare. În duminica aceea, m-am dus la Ateneu, ca să asist personal la distribuția premiilor. Când s-a ajuns la clasa a VI-a, inima a început să mi se bată: „Premiul I cu cunună” îl câștigase un alt Mircea: Mircea Ionescu, de la Liceul „Matei Basarab”. Știam asta mai de mult, căci numele premianților fuseseră publicate în „Universul”, dar până în ultima clipă crezusem că era o greșală de tipar.

Furia mea nu mai cunoștea margini. Cred că l-am urât pe Mircea Ionescu (era și el miop și mi se părea chiar mai urât ca mine). Simțeam că nedreptatea asta nu trebuia îngropată într-un jurnal intim, ci merita să fie denunțată public. Am

pornit îngândurat spre șosea. Era într-o duminică de mai, către apusul soarelui, ceasul de care mă temeam mai mult, căci atunci mă ispiteau melancoliile și tristețea. Dar de data aceasta nu-mi mai era frică. Sângeram. Ce mă umilea mai mult era nedreptatea – pentru că știam că Mircea Ionescu nu putuse scrie mai bine ca mine. Paginile acelea inspirate le consideram printre cele mai reușite din câte scrisesem până atunci. Și credeam că nu mă pot înșela, pentru că atâtea alte schițe, nuvele, eseuri fuseseră găsite bune și publicate.

Am umblat așa, surpat în mine însumi, câteva ceasuri. Când am ajuns acasă, se întunecase de-a binelea. În noaptea aceea, am început să scriu un nou capitol din roman. Cred că l-am intitulat: „Mircea Ionescu, Premiul I cu cunună”. Așa am izbutit să mă înseninez și am adormit împăcat. Recitindu-l mai târziu, mi s-a părut admirabil. Dar, câțva timp în urmă, Ionel Teodoreanu a publicat în „Adevărul literar” un fragment din *La Medeleni*, intitulat „Mircea Ionescu” – și atunci am renunțat la acest capitol.

Memorii. 1907-1960, Editura Humanitas, București, 1997.

Masacrul de la Boston, John Bufford